

Kunst er ikke SoMe

Fem mænd og seks kvinder over Atlanten på en tømmerflåde, seks provokerende chokoladeskulpturer og et detektivbureau af kunstnere og arkitekter. Der er mange bud på social forandring på Kunsthal Charlottenborg. De bedste viser solidaritet med udsatte og forholder sig ydmygt til fiasko, tid og politisk forandring

Af Ida Marie Hede

En af CPH:DOX-festivalens tre spinoffudstillinger kan i år ses på Kunsthal Charlottenborg under DOX-temaet 'sociale eksperimenter'. Gruppeudstillingen *#whatif* rummer adskillige gode værker, men føles spredt fægtende – her er nemlig syv vidt forskellige bud på ideen om social forandring. Titlen, hashtagget *#whatif*, betegner drømmen om, at kunsten kan gøre en aktiv forskel i verden, lig SoMes evne til at mobilisere store grupper af mennesker til aktivisme (f.eks. *#Jan25*, *#MeToo*). Men kunst er ikke SoMe. *#whatifs* bedste værker giver ikke adrenalinfix til at gå på gaden; de undersøger, fabulerer og bearbejder, viser solidaritet med udsatte, og forholder sig ydmygt til fiasko, tid og politisk forandring.

At forløse verden

Tag f.eks. svenske Marcus Lindens dokumentarfilm *The Raft*, der iscenesætter erkendelsen i det fejlslagne. *The Raft* havde premiere på CPH:DOX og fortæller historien om Acali-eksperimentet:

I 1973 sejlede fem mænd og seks kvinder over Atlanten på en tømmerflåde, ledet af den mexicanske antropolog Santiago Genevés, der ville udforske, om mennesker under stærkt pres bliver mere voldelige – for derved måske at forløse verden fra aggression. I udstillingsrummet viser Lindens en tro kopi af tømmerflåden i træ, som man kan vandre rundt i, klip fra filmen kører i soverummet, man kan læse i logbøger med sære informationer om deltagerne sexvaner.

Installationens svaghed er, at informationen er sparsom, og det føles ærgerligt ikke at kunne se hele filmen, hvor de syv overlevende, primært kvindelige deltagere bl.a. sætter ord på et mytteri mod Genevés machopersonlighed og deres modstand mod at blive castet til potentielle orgier. Materialiseringen af tømmerflåden er dog en fin gestus, der iscenesætter et fragment af de håbefulde 1970'ere, en forløber for det reality-tv, hvor vi i dag sultent forventer, at deltagerne siger ja til alle orgier.

Et højdepunkt i *#whatif* er Forensic Architecture's igangværende projekt *Ground Truth*. Forensic Architecture er et detektivbureau af både kunstnere, arkitekter og forskere, der udvikler efterforskningsmetoder relateret til bestemte sager, hvor menneskerettighederne overtrædes. *Ground Truth* går i korte træk ud på at bevise, at der har eksisteret palestinænske

#whatif byder bl.a. på seks chokoladeskulpturer af den hollandske provokatør Renzo Martens og hans CATPC: »Congolesiske plantagearbejderes kunstsammenslutning«. Skulpturerne er lavet af plantagearbejdere i landsbyen Lusanga i DR Congo, 3D-printet i Holland og derpå støbt i chokolade. Foto: Anders Sune Berg/PR-foto

beduinbosættelser i den israelske ørken, længe før staten Israel blev oprettet i 1948. Udstillingen består af to korte dokumentarfilm og en serie fotomateriale, temperamenteret er omhyggeligt, tørt og intenst, materialet er rørende og spændingsfyldt (jeg kommer selv til at sammenligne med podcasts som

Serial, der påvirker levet liv) bl.a. på grund af de teknisk innovative metoder.

Alt kan bruges til at rekonstruere en hybrid af et fysisk og et virtuelt rum: mundtlige vidnesbyrd og historisk arkivmateriale som landjordskontrakter, men også fotos, der er blevet taget fra ballo-

ner, som lokale beboere har sendt ind over ørkenområderne!

Jeg er ikke i tvivl om den politiske integritet, og gruppen har da også bidraget til at omstøde juridiske domme.

Kolonialistiske forvandlinger
Anderledes politisk spegede er

de seks chokoladeskulpturer af den hollandske provokatør Renzo Martens og hans CATPC: »Congolesiske plantagearbejderes kunstsammenslutning«. De figurative skulpturer, bl.a. en dyster kunstsamler i jakkesæt med ét ben, er lavet af plantagearbejdere i landsbyen Lusanga i DR Congo, 3D-printet i Holland og derpå støbt i chokolade.

Martens har siden 2012 arbejdet med at træne congolesiske arbejdere til at lave kunst, som sælges på det globale kunstmarked og genererer profit, der kanaliseres tilbage og erstatter manuelt arbejde med kunstturismeindustri. Landsbyen har nu eget galleri.

Projektet indskrives sig i en lang tradition for at lade den internationale kunstverden blande sig med ikkevestlige landområder, f.eks. det danske kunstkollektiv Superflex' biogassystem *Supergas* i Tanzania i 1997.

CATPC har helt sikkert højet levestandarden i Lusanga og sat gang i diskussioner om kunst og ulige magtbalancer, men etiske problematikker springer i øjnene: Er Martens en hvid, vestlig mastermind, der profiterer kunstnerisk på en kolonialistisk forvandling af en gruppe fattige? Vægtæksten bruger underspillet ordet 'kontroversielt'; men tænk hvis *#whatif* i stedet havde formidlet en kritisk diskussion af værkets politiske implikationer; dets postulat om forandring virker, som det står nu, uigennemskueligt, og udstillingen for klog til sit eget værk.

Men så er der Lara Baladis fabulerende *Don't be too Candid*, der viser materiale fra hendes webarkiv *Vox Populi*, en alternativ SoMe-skabt dokumentation af det egyptiske oprør i 2011. Baladi lægger folkets historie frem gennem bl.a. foto, video, vidnesbyrd og satire om oprørets forløb. Mange dokumenter begribes måske bedre online end i det store udstillingsrum, men cool er et enormt tegneserieagtigt brætspil, en timeline over Egyptens politiske udvikling fra 2011 til i dag. Værket formidler flimrende en SoMe-intensitet, og spørgsmålet 'hvad nu hvis alle os, der oplevede begivenhederne, skrev historien?' føles nærværende.

kultur@information.dk

#whatif på Kunsthal Charlottenborg, 17. marts til 20. maj 2018